

นางสาว สายสุนิย์ ศรีสว่าง

ห้องคลอด งานการพยาบาลสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลรามาธิบดี

แต่อีกมุมหนึ่งของห้องคลอดที่หลายคนไม่ได้นึกถึง มีเด็กบางคนเกิดมาเพื่อพบกับความตาย ครอบครัวต้องพบกับคำว่าสูญเสีย เมื่อต้องมาพบว่าทารกน้อยในครรภ์ของแม่นั้นไม่สมบูรณ์เพียงพอที่จะสามารถมีชีวิตอยู่ได้ เด็กน้อยมีความพิการ มีความบกพร่องของอวัยวะ หรือแม้กระทั่งมีความผิดปกติในระดับโครโมโซม เมื่อวันแรกที่ค้นพบภาวะเหล่านี้ คนปฏิเสธไม่ได้ว่า พ่อและแม่จะมีความทุกข์และเจ็บปวดมากมายเพียงใด ทางเลือกที่แพทย์แนะนำและให้รู้เป็นพ่อแม่ตัดสินใจคือ “การยุติการตั้งครรภ์” มันช่างเป็นเรื่องที่หนักอึ้งและสาหัสเกินกว่าหัวใจของคนเป็นพ่อเป็นแม่จะรับไหว ลูกที่เกิดมาจากรักจะไม่มีโอกาสได้สัมผัสชีวิตโลกจริงหรือ? ลูกน้อยต้องออกมาพบกับความตายโดยการตัดสินใจของพ่อแม่และจริงหรือ? คำถามนี้คววนเวียนอยู่ในหัวของผู้ที่ต้องตัดสินใจเพื่อเป็นการชี้ชะตาให้กับเด็กที่ยังไม่มีโอกาสที่จะได้ตัดสินใจชีวิตของตนเอง การทำแท้งหรือการยุติการตั้งครรภ์ก็จะเป็นทางเลือกสุดท้ายเสมอที่คุณหมอจะแนะนำ หากพบว่าเด็กมีความผิดปกติร้ายแรงที่ไม่สามารถดำรงชีวิตได้หลังจากเกิดมา หากยังพอสู่วะไม่มีใครอยากเสนอทางเลือกที่แสนเจ็บปวดแบบนั้นให้กับคนเป็นพ่อเป็นแม่หรอก แต่เมื่อเลือกแล้ว ก็ต้องเผชิญหน้ากับสิ่งที่จะเกิดขึ้นให้ได้ พ่อและแม่อาจต้องการใช้เวลาทำความเข้าใจ แต่การตัดสินใจนั้นรอได้ไม่นานนัก ยิ่งปล่อยเวลาผ่านเนิ่นนานไป อายุครรภ์ก็มากขึ้นย่อมไม่ใช่นผลดีต่อใครเลย ไม่ว่าจะเป็นตัวแม่ ลูก หรือแม้กระทั่งทีมแพทย์เองก็ตาม

ครั้งแรกที่ทำงานห้องคลอด ภาพฝันของเราคือความสุข ความสดใส ภาพของความอบอุ่นของครอบครัวที่พร้อมหน้าพร้อมตา พ่อแม่ลูก แต่เมื่อมาเจอความหม่นหมองของคนที่ต้องยุติการตั้งครรภ์ครั้งแรก หัวใจเราหนักอึ้ง เต็มตัวน้อยๆ ขนาดเท่าฝ่ามือ คลอดออกมาโดยมีตัวระยะเกือบครบสมบูรณ์แล้ว ถึงแม้จะไม่ได้ยินเสียงร้องแต่ก็ยังรับรู้ได้ถึงลมหายใจ ยังรู้สึกถึงแรงกระเพื่อมบริเวณหน้าอก คำถามเกิดขึ้นในหัว “หนูจะทรมาณไหมลูก?” “หนูจะเจ็บปวดมากไหม?”

ไม่มีคำตอบจากเด็กน้อยหรอก มีแต่เสียงในหัวใจของเราที่สะท้อนออกมา “พี่ขอโทษนะที่ช่วยอะไรหนูไม่ได้” ทำให้แต่นานากบิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ขอให้หนูน้อยจากไปอย่างสงบและไปสู่ภพภูมิที่ดีต่อไป และสิ่งที่หนักอึ้งไม่แพ้กันก็คือการดูแลคุณแม่หลังคลอดที่บอบช้ำทั้งร่างกายจากการที่ต้องซึกน้าให้คลอเต็ออกมาก่อนเวลาอันควร บางคนต้องรอหลายวันกว่าปากมดลูกจะเปิดหมดจนสามารถคลอดออกมาได้ และทางด้านจิตใจด้วยเล่า ความเจ็บปวดเหมือนหัวใจที่ถูกบีบแน่นมันต่างจากการบีบของมดลูกต่อการจากไปของลูกน้อยที่ตนเองอุ้มท้องมา บทบาทของพยาบาลหัดคลอดอย่างเราคือ การให้กำลังใจคุณแม่และการที่ต้องให้คุณแม่ได้มองหน้าลูกน้อยเป็นครั้งสุดท้าย (หากคุณแม่ต้องการ) การต้องอยู่เคียงข้างคุณแม่และคอยปลอบโยนต่างๆ นานา ทั้งๆ ที่หัวใจของพยาบาลคนนี้ก็อดแน่นไปด้วยความรู้สึกเสียใจอยากร้องไห้แทบตายไม่แตกต่างกัน เพราะความสงสารทั้งแม่และลูกน้อย แต่คุณต้องบอกตัวเองให้อดทนเอาไว้ เข้มแข็งเอาไว้ เพราะทุกอย่างคือหน้าที่ เราไม่ควรร้องไห้ต่อหน้าคนไข้ เคยมีหลายครั้งที่ต้องแอบมาร้องไห้คนเดียวหลังจากเสร็จเคส เป็นแบบนี้ทุกครั้งในช่วงแรกของการทำงาน

หนึ่งชีวิตที่จากไป จากหนึ่งคน สองคน จนล่วงเลยมาเป็นระยะเวลาเกือบ 20 ปีของการทำงาน เราเจอกับการยุติการตั้งครรภ์ ครั้งแล้วครั้งเล่า จนนับไม่ได้แล้วว่ามีจำนวนมากมายแค่ไหน แต่ความหนักอึ้งในหัวใจไม่เคยลดน้อยลงเลยในทุกๆ ครั้งที่ต้องเจอเรื่องเหล่านี้ คนภายนอกที่มองมาอาจจะคิดว่า ทั้งหมดทั้งปวงบาปต้องใจแข็งขนาดไหน ถึงยอมรับเรื่องแบบนี้ได้ เรายากบอกว่า จริงๆ พวกเราไม่ได้ใจแข็งขนาดนั้นหรือไม่ได้รู้สึกเสียใจขนาดนั้นหรอกนะ เราแค่ต้องแข็งใจและทำตัวให้เข้มแข็งไว้ เพราะทุกอย่างมันคือหน้าที่ที่เราต้องทำให้ดีที่สุด ในขณะที่ผู้เป็นแม่อ่อนแอสุดพวกเราต้องเป็นที่พึ่งและคอยเป็นกำลังใจให้คนไข้ของเราทุกคน ให้สามารถข้ามผ่านช่วงเวลาที่ย่ำแย่และบีบคั้นหัวใจจนน้อยๆ ของผู้เป็นแม่ที่ต้องสูญเสียบุตรอันเป็นที่รักที่มีความรักบริสุทธิ์เกิดขึ้นตั้งแต่ยังไม่ได้พบหน้ากัน

วันนี้...แสงสีทองที่ขึ้นตรงเส้นขอบฟ้าด้านทิศตะวันออกของโรงพยาบาล บ่งบอกถึงเวลาของวันใหม่ที่กำลังจะเริ่มขึ้น และเวลางานของเวรตึกที่แสนยาวนานก็กำลังใกล้จะจบลงแล้วเช่นกัน เหนื่อยมาทั้งคืนแล้วนะ ทั้งแพทย์พยาบาล และคุณแม่หลังคลอด และแล้วช่วงเวลาสุดท้ายของเด็กน้อยก็มาถึง เมื่อลมหายใจสุดท้ายไม่หลงเหลือแล้ว ไม่มีการกระเพื่อมขึ้นลงของหน้าอก ไม่มีการเต้นของหัวใจวนน้อย เมื่อสัญญาณชีพของเด็กน้อยถูกตรวจสอบเรียบร้อยแล้วโดยทีมแพทย์ ก็ถึงช่วงเวลาบอกลาของแม่กับลูกน้อยเป็นครั้งสุดท้าย มือที่สั่นเทาของแม่ค่อยๆ เอื้อมมาแตะฝ่าเท้าเล็กๆ ที่มีม่วงคล้ำและเย็นชืด น้ำตาของคนเป็นแม่ก็หลั่งไหลตลั่งสายฝน เสียงร้องไห้สอโศกของปู่เป็นแม่ยังก้องอยู่ในหู ตอนที่เราเข็นรถเด็กออกมาจากห้อง ภาพความเจ็บปวดวนเวียนเข้ามาในหัวอีกครั้ง แต่ครั้งนี้เราไม่มีน้ำตา เรายิ้มร้องไห้ ไม่ใช่ไม่สงสารนะ ความสงสารและความเสียใจมันยังคงอยู่ แต่หัวใจของเราคงเข้มแข็งมากขึ้นแล้วละ เราบอกลาเด็กน้อยเป็นครั้งสุดท้าย “ลงเวรแล้ว ก็จะไปใส่บาตรให้นะ ลาก่อนเจ้าเด็กน้อย” ก่อนที่ร่างเล็กๆ นั้นจะถูกห่อด้วยผ้าหามานา และนำส่งต่อไปยังห้องสุดท้าย...ของโรงพยาบาล

การมีชีวิตไม่ใช่เรื่องง่าย และการมีชีวิตที่สมบูรณ์นั้นเป็นสิ่งที่ยากกว่า ความสมบูรณ์อาจตีความได้หลายอย่าง แต่ความสมบูรณ์ขั้นพื้นฐานของมนุษย์นั้น ก็คือการสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย การเกิดมามีร่างกายที่ไม่พิการ แขน ขา สมอง ยังสามารถทำงานได้ปกติ ถือว่าตัวคุณโชคดีกว่าอีกหลายคน ที่ต้องเกิดมาพิการ หรือหลายคนที่ไม่มีโอกาสจะได้เกิดมาอย่างเช่นเด็กน้อยที่เราได้เจอมา ดังนั้นจึงใช้ชีวิต ใช้ร่างกายนี้ให้คุ้มค่า ทำประโยชน์ให้แกตนเอง เพื่อนมนุษย์ ประเทศชาติ และโลกใบนี้ แต่ก็ไม่ควรละเลยการดูแลตนเองด้วย เพราะชีวิตมันช่างสั้นนัก อย่าประมาทในการดำเนินชีวิต ใส่ใจคนรอบข้าง โดยเฉพาะคนที่รักเรา เห็นคุณค่าของตัวเอง จงหาความสมดุลของการใช้ชีวิตให้เจอ เพื่อให้สามารถวางแผนการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขจบงานเวลาสุดท้ายของชีวิตจบสิ้นลง